

Número 80
Publicació de la Fundació Privada BetàniaPatmos
Època 2a Any XXVI Primavera 2013

PARLEM-NE

Sumari

3	QUI SINÓ ELS JOVES PODEN AJUDAR-NOS A PENSAR ELS RELATS DE FUTUR?	FORMEM PERSONES La diversitat a l'aula: una realitat compartida Catalonia welcomes the Irish Connexions Universitat i Escola: El Pràcticum a BetàniaPatmos Fer pràctiques a l'Escola BetàniaPatmos	REFLEXIONS Jordi Savall: «Ensenyar a entendre hauria de ser una assignatura fonamental.»
15	L'ALUMNE ESCRIU... El mussol que hi veu a les fosques	ENTREVISTA A ... Enrique Ochoa, auxiliar de vigilància de l'Escola	LA VIDA A L'ESCOLA Protagonista: la ciència Il·lusió, futur i empenedoria
24	ACTIVITATS L'estiu a BetàniaPatmos Pentatló interclasses: un model de valors i d'autogestió		

PARLEM-NE

Fundació Privada BetàniaPatmos
Av. Mare de Déu de Llorda, núm. 2-16
08034 Barcelona
Tel. 932 521 900
www.betania-patmos.org
info@betania-patmos.org

Director de la Fundació
Ricard Pol

Consell de redacció

Pilar Gallardo, professora de Llengua i Literatura
castellana
Ivet García, mestra d'Educació Infantil
Eva Macau, responsable de Comunicació i Imatge
Ana Leeds, mestra d'Educació Primària
Albert Costafreda, membre de la Comissió
de Comunicació de l'Associació de Mares i Pares

Assessorament lingüístic
Pilar Gallardo

Disseny de portada i contraportada
Josep Àngel Gan, professor d'Educació Visual
i Plàstica

Disseny i compaginació
Anna Llàcer i Rita Román

Tiratge
2.000 exemplars

Qui sinó els joves poden ajudar-nos a pensar els relats de futur?

Jacint Bassó i Parent, director docent

El passat mes de setembre, quan el curs actual tot just havia començat, el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya i la Societat Catalana de Pedagogia de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) ens van convidar a participar en un seminari d'experts per parlar del nou batxillerat d'acord amb els anuncis de nova reforma educativa que el Ministeri de Educació, Cultura y Deporte havia divulgat. La invitació al seminari anava acompanyada de tot un seguit de documents que alguns especialistes de l'educació i de l'ensenyament havien elaborat prèviament per tal que la jornada de reflexió fos el màxim de profitosa i de resolutiva.

Davant d'aquesta invitació i de tots els papers que l'acompanyaven, vam pensar quina podia ser la nostra aportació al seminari amb el benentès que en cap cas volíem començar a teoritzar sobre el batxillerat ni construir un castell de propostes desmesurades, dues temptacions força comunes quan es convoquen fóruns d'aquest tipus. Va ser aleshores quan vam decidir reunir en una sessió de treball a quatre o cinc antics alumnes de BetàniaPatmos que fes ben pocs anys que haguessin acabat els seus estudis a la nostra Escola i que just ara es trobessin a la universitat o a les portes del món laboral. L'objectiu de la trobada era, exactament, que ells mateixos formulessin algunes idees que el batxillerat actual hauria d'incorporar, més enllà o més ençà de qualsevol altra reforma educativa, idees explicitades per uns joves que es trobaven enmig d'estudis superiors en diferents disciplines, en diferents universitats (locals i estrangeres) i en diferents cursos.

I així va ser. L'Oona, l'Àlex, la Mireia i la Bea van explicar-nos en una sessió altament enriquidora de tres hores la seva visió de l'experiència i les seves propostes de possible guany amb re-

lació als anys immediatament posteriors. L'anotació més compartida pel que fa als estudis que havien cursat expressa la persistència d'un model clàssic en què el professor és bàsicament un emissor de continguts i els alumnes, uns receptors d'aquests continguts. A partir d'aquesta constatació genèrica (sobre la qual, per cert, no van fer cap judici de valor negatiu) i de les necessitats que la universitat i el món laboral demanden ara mateix, van enunciar deu idees d'anatomia molt diversa però que, segons ells, podien ser de molt interès a l'hora de revisar i millorar el batxillerat actual, si més no, el de BetàniaPatmos i, per extensió, potser, els estudis secundaris obligatoris.

Sense que l'ordre expressi cap jerarquia, les deu propostes que van enunciar, i que ara expressem com a objectius, són aquestes. Una: desenvolupar més la capacitat d'observació, d'anàlisi i de crítica. Dues: reflexionar i dialogar sobre el present per tal de donar valor al passat. Tres: treballar en equip, és a dir, compartir responsabilitats davant l'assumpció d'un propòsit comú. Quatre: participar, argumentar i dialogar a través del format reduït però altament col·laboratiu del seminari. Cinc: promoure l'intercanvi entre escoles i altres institucions no necessàriament lligades al sector educatiu. Sis: llegir textos acadèmics, és a dir, articles de referència, rigorosos i de llargada mitjana. Set: exercitar la competència comunicativa des de la perspectiva de la gramàtica textual i del discurs oral. Vuit: conèixer i dominar, a banda del català i del castellà, dues llengües estrangeres. Nou: amb relació als valors ètics, facilitar eines de tot tipus, des de la teoria fins a possibles espais reals d'acció. I deu: adquirir fortalesa i capacitat de resolució davant dels conflictes en moments de solitud.

Pocs dies després, vam presentar a la sessió celebrada a l'IEC aquestes deu idees que van ser recollides en les

actes de la sessió i que molts assistents van anotar en els seus apunts particulars. No sabem si l'exercici tindrà cap repercussió sobre la literatura jurídica, més aviat creiem que no, però per a nosaltres les deu idees ja han estat motiu de reflexió i de debat.

Sis mesos després de començar el curs actual i quan aquest article estava gairebé enllestit, una altra persona que fa pocs anys va acabar els estudis a la nostra Escola, l'Alexandra, va inaugurar el Dia de la Ciència de Secundària davant tot l'alumnat de batxillerat i bona part dels seus professors. L'any passat ho va fer el Xavier i l'anterior, el Gerard. En les seves presentacions, aquests antics alumnes i actuals universitaris, més que parlar dels currículums de les seves facultats, van parlar-nos d'hàbits i de valors, especialment referits a l'esforç, la constància, la dificultat, la curiositat i l'entusiasme, allò que en podríem dir aprenentatges vitals, autèntics motors de progrés i de transformació. I, encara, podríem llegir tot d'articles dels *Parlem-ne* per escoltar la veu de recents batxillers ara dedicats a noves experiències en nous territoris no massa fàcils, per exemple la del Nil i la de la Marta des de la Xina.

De ben segur que trobaríem més noms i altres circumstàncies de les aportacions constants que els antics alumnes de BetàniaPatmos ens fan, en aquests tres casos, sessió de treball, Dia de la Ciència i publicació periòdica, a través d'unes morfologies volgudament pensades i organitzades per tal que el major nombre de persones se'n puguin beneficiar. I tot plegat, perquè qui sinó els joves poden ajudar-nos a pensar els relats de futur? Perquè quina sinó aquesta pràctica ens mostra que la pedagogia ha de fonamentar-se en la confiança? I perquè quin sinó l'agraïment públic és el signe evident d'una relació cordial que ha aconseguit el seu objectiu fundacional?

Formem persones

La diversitat a l'aula: una realitat compartida

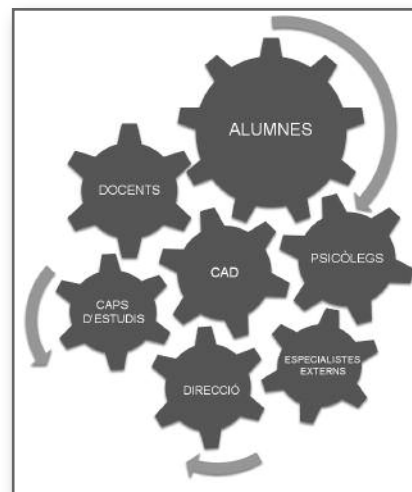
Laura Camp i Maria Sánchez, coordinadores de la Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD) d'Educació Infantil i d'Educació Primària

En els darrers anys, l'Escola ha vist com ha crescut el nombre d'alumnes amb necessitats educatives que impliquen una atenció diferenciada, raó per la qual ha decidit portar a terme certs canvis a nivell pedagògic i organitzatiu per atendre de manera preventiva aquestes necessitats. S'ha iniciat, així, una transformació constant i progressiva a tots els nivells amb l'objectiu d'assegurar als nens i joves amb aquests perfils un desenvolupament normatiu el màxim d'ordinari i equitatiu possible respecte el grup d'iguals. I és que entenem que atendre la diversitat no és només una acció destinada a un col·lectiu d'alumnes en particular, sinó que ha d'implicar tot l'alumnat del centre. I per extensió, tota la comunitat.

Tenint en compte, així, la necessitat de donar resposta a una nova realitat, l'any 2010 es va crear la Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD) a Educació Primària, comissió que en-

guany ja està totalment implantada també a Educació Infantil per tal de reforçar les connexions entre les etapes en aconseguir tenir una visió encara més unitària sobre l'atenció als alumnes. L'enfortiment d'aquests nexes ens permeten pensar que la proposta d'atenció a la diversitat de l'Escola té sens dubte un llarg recorregut i, per tant, que la CAD acabarà en un futur proper essent representada en les etapes superiors.

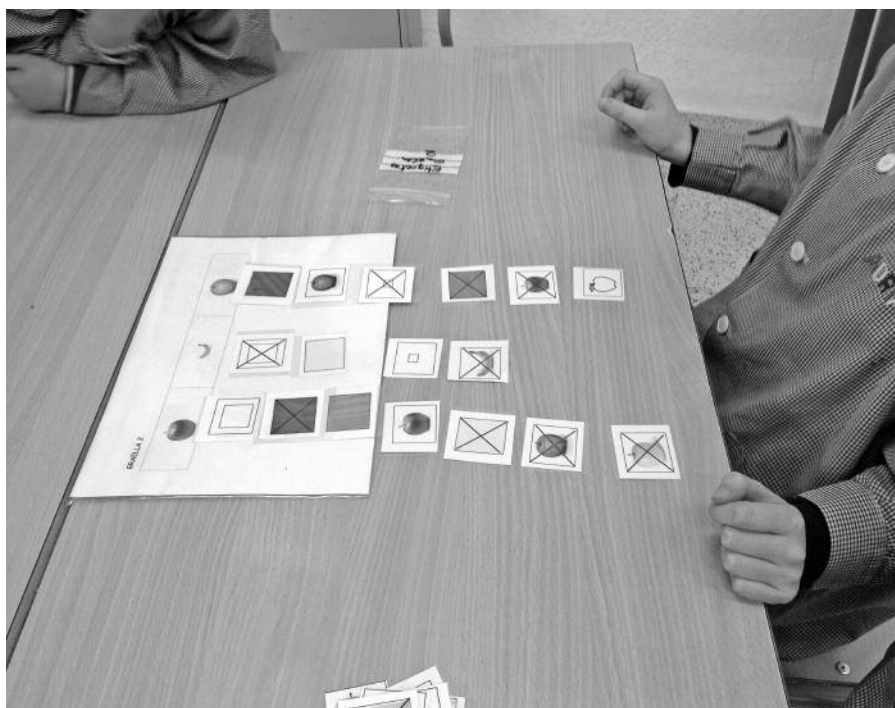
La CAD està formada per la cap d'estudis i la psicòloga de cada etapa; els mestres que disposen d'hores lectives de dedicació a l'atenció a la diversitat i la coordinadora de la CAD de cada etapa. Com podeu observar, enguany s'ha materialitzat definitivament la integració de la CAD dins l'equip psicopedagògic de l'Escola amb la intenció de poder fer un doble abordatge, psicològic i pedagògic, en les intervencions en l'alumnat. A més, val a dir que es

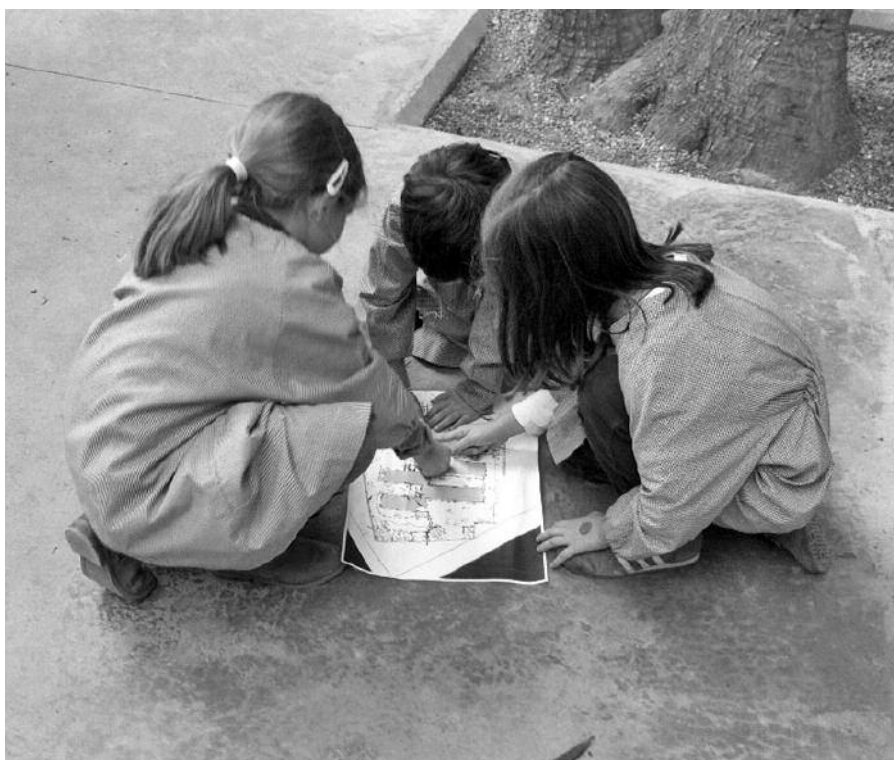

tracta d'un projecte comú i compartit i que, per aquest motiu, és essencial que el conjunt de la comunitat escolar estigui al corrent de totes les decisions que es prenguin per tal de mantenir la coherència en l'acció educativa del centre.

Pel que fa a la seva funció, aquesta comissió acompanya els mestres en la planificació, posta en pràctica i avaluació de diferents estratègies organitzatives i metodològiques; col·labora amb ells en la detecció i anàlisi de les necessitats educatives de l'alumnat i participa en la seva avaluació i promoció. Totes aquestes accions es porten a terme amb l'objectiu d'ajustar la pràctica docent i la vida d'aula a les necessitats particulars de cada alumne.

Tot i que la CAD és un recurs al servei de tota la comunitat educativa, és imprescindible destacar que hi ha alumnes amb més dificultats per a l'aprenentatge que precisen d'una atenció més continuada per part de la comissió. Tot aquest conjunt de mesures es materialitzen, en definitiva, en un elevat nombre d'hores que l'Escola dedica específicament a l'atenció a la diversitat. A l'etapa d'Educació Infantil s'hi inverteixen 72 hores setmanals; a l'etapa

d'Educació Primària, 102; a l'ESO, 53. A banda, també s'han de comptabilitzar les 25 hores setmanals de dedicació de les psicòlogues en cada etapa.

Per finalitzar aquesta breu introducció sobre la CAD, cal destacar també les relacions d'aquesta amb la resta d'institucions educatives amb què treballa, com ara les universitats, altres centres educatius, l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP) del districte, el Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç (CDIAP), l'Organització Nacional de Cecs d'Espanya (ONCE) o els diferents equips psicopedagògics i mèdics externs, entre d'altres. Apuntem també els esforços del centre perquè els seus professionals puguin gaudir de formació actualitzada respecte tots els temes relacionats amb l'actualització de les pràctiques educatives.

L'atenció a la diversitat a la pràctica: com és el dia a dia?

L'objectiu principal de l'Escola és ajudar els alumnes a accedir a totes aquelles estratègies i eines que els permetin afrontar amb més seguretat i qualitat els diferents reptes escolars

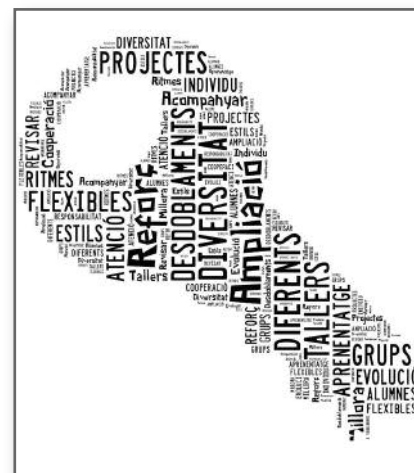
que se'ls van proposant, de manera que puguin acabar amb la màxima maduresa i preparació possible. Així doncs, la nostra intenció és que totes les accions educatives que portem a terme en aquest sentit es regeixin segons un patró preventiu. Per aquest motiu, el major nombre d'ajudes i recursos que es destinen a acollir les individualitats de l'alumnat es concentren en les edats en què els alumnes comencen i consoliden els processos d'aprenentatge més importants de la seva vida escolar, és a dir, a Infantil i Primària.

Podem agrupar les diferents mesures específiques que es porten a terme segons el seu àmbit d'incidència dins de la seqüència o el procés didàctic: l'àmbit organitzatiu i l'estratègic o metodològic.

Pel que fa a l'àmbit organitzatiu, hi trobem les diferents tipologies d'agrupaments d'alumnat que es duen a terme. El primer dels agrupaments són els desdoblaments. Aquestes agrupacions consisteixen a assignar un segon professor a un grup-classe en una matèria determinada: els alumnes es divideixen en dos grups heterogenis i cada part és atesa per un profes-

sor, amb la qual cosa aconseguim classes més pràctiques i amb una major atenció individualitzada. Els desdoblaments s'inicien a E13 i continuen fins a l'ESO. En el cas d'E1 i EP, aquests desdoblaments s'utilitzen per a treballar la llengua i les matemàtiques. Tanmateix, a l'ESO són utilitzats per treballar la biologia, la tecnologia, l'oratorïa, les matemàtiques i molt especialment també la llengua anglesa.

Per altra banda, també podem trobar agrupacions reduïdes d'alumnat amb l'objectiu de reforçar o bé d'enriquir alguna o algunes àrees. En els grups de reforç, els alumnes disposen d'un mestre exclusivament per treballar totes les problemàtiques que els van sorgint en les àrees de llengua o de matemàtiques en el cas de l'Educació Primària o bé, si cal, a Educació Infantil, per fer un treball més global. A l'ESO, aquests grups de treball reduïts no són grups de reforç, sinó que s'utilitzen per treballar l'alemany o el francès. En els grups d'enriquiment, els alumnes d'Educació Infantil i d'Educació Primària participen en tallers en què aprofundeixen en algun tema del seu interès que treballen des d'una

perspectiva més global, interdisciplinària. A més d'aquests grups, els alumnes poden ser atesos temporalment de manera individualitzada, si així es requereix.

Si aquestes agrupacions anteriors es porten majoritàriament a terme fora de l'aula, també dins aquest espai els alumnes treballen en diferents agrupacions depenent del tipus

dins la descoberta de l'entorn, des d'un enfocament globalitzador; a Educació Primària, en canvi, els projectes són interdisciplinars.

El treball a través de tallers d'aprenentatge és una altra metodologia que s'ha iniciat aquest any amb els alumnes de 1r EP. Es porta a terme dues hores setmanals en les àrees de llengua catalana i matemàtiques i es compta amb dos mestres a l'aula, que han de dinamitzar els aprenentatges i proporcionar oportunitats perquè els alumnes puguin treballar i aprofundir en els diferents continguts. A l'aula es delimiten diferents espais on els alumnes poden realitzar de manera simultània diferents activitats de tipus cognitiu, manipulatiu i simbòlic de forma autònoma amb altres companys o amb l'adult.

Finalment a EI5 i primer cicle d'EP s'està consolidant el treball grupal per reforçar l'adquisició de la competència matemàtica mitjançant les activitats de «La botiga» i «El Poblet de les matemàtiques», que proposen als alumnes enfrontar-se a situacions quotidianes de la vida on és imprescindible posar en pràctica les habilitats treballades en aquesta competència.

En definitiva, tot aquest conjunt de propostes que ens ajuden a atendre la diversitat s'emmarquen dins la tendència creixent de treballar respectant les diferents competències i ritmes d'aprenentatge dels nostres alumnes. El propòsit de l'Escola és afermar les metodologies que ja es duen a terme i seguir incorporant aquelles que permetin treballar des d'aquesta perspectiva. La CAD de cada etapa, en contínua col·laboració amb els docents, vetlla per detectar noves necessitats i organitzar i sistematitzar els recursos. Com a claustre, estem apostant cada cop per un treball més dinàmic a l'aula, un treball que ens permeti dur a terme activitats simultànies de diferents nivells de complexitat, que ens permeti estirar els alumnes amb més habilitat i acompanyar aquells que presenten més dificultats.

d'activitat que estiguin realitzant. En aquest sentit, en l'àmbit metodològic o didàctic, l'Escola porta a terme diferents propostes que ens permeten enfocar el treball de l'aula a través de metodologies més flexibles, alternatives i/o diversificadoras. Algunes s'han iniciat enguany i d'altres ja es realitzaven, com el treball per projectes.

El treball per projectes, una metodologia didàctica que parteix dels interessos i necessitats dels alumnes, es caracteritza tant per donar molta importància als aspectes metacognitius, és a dir, a fer explícit allò que se sap i allò que s'aprèn, com també per la manera de tractar la informació, és a dir, els procediments que s'utilitzen per realitzar les activitats d'aprenentatge en el procés de recerca i d'adquisició de coneixements. La funció dels projectes de treball és afavorir la creació d'estratègies d'organització dels coneixements escolars en relació a aprendre a prendre decisions (proposar, argumentar, triar el tema i el contingut), a tractar la informació (cercar-la, organitzar-la, interpretar-la, assimilar-la, ju-

dicar-la...), a transmetre la informació (comunicar-la, fer-la comprensible, compartir-la, elaborar-la...) i a avaluar els aprenentatges (ser conscients d'allò que sabem, d'allò que ignorem, com l'hem abordat...). A Educació Infantil, els projectes s'emmarquen

Catalonia welcomes the Irish

Fiona, Jenny and Shannon

This year we were lucky enough to get the opportunity to come to Barcelona to work as English language Assistants at BetaniaPatmos. We are three Irish girls; our names are Shannon, Jenny and Fiona. Shannon and Jenny arrived in September and were greeted by beautiful weather. Fiona joined them in January. All three of us felt warmly welcomed and were excited to get started.

After settling in, getting to know everybody and finding our way around, we now have time to stop and appreciate the amazing opportunity we have been given. We are really enjoying our time at BetaniaPatmos and are amazed by the level of English at the school.

Since we have arrived here, we have gotten to know the teachers and students well. The children in Infant School are spending their days learning English through songs and games in class, during lunch and in the playground. Likewise the primary school students are being exposed to the English language in small groups, in class, at lunchtime and during their favourite Friday activity, The English Club. The students of ESO and Batxillerat are receiving extra help during their English classes. They are given the opportunity to practise their speaking in small groups outside of class. There is also a book club available for the students of ESO.

All three of us have experienced the culture of Catalonia by going on school trips with the students for example the E15 trip to La Pedrera.

We have been spending our free time exploring the beautiful sights of Barcelona. We have soaked up the sun at Barceloneta beach, tickled our taste buds at the Chocolate Museum, and expanded our minds at Museu Blau. Some of the stunning buildings we have visited include The Sagrada Família and Agbar Tower. We are also developing a taste for Barcelona's nightlife.

We have enjoyed all of our experiences so far and are looking forward to the many more adventures to come.

We are so grateful for our time here at BetaniaPatmos and are sure we will miss it when we leave.

Formem persones

Connexions

M. Pilar Pérez, cap d'estudis d'Educació Infantil
Assumpta Bullich, cap d'estudis d'Educació Primària

Hi ha moments de la vida escolar en què es produeixen unes connexions especials, diferents a les habituals. Són aquells moments en què alumnes de diferents edats es troben amb un objectiu que els uneix, moments en què es crea unes sinèrgies i un clima que els fan més grans, els excel·leixen.

La clau de volta del nostre projecte educatiu recull set idees fonamentals per a l'acció educativa: la formació integral de la persona, l'educació en valors, l'autonomia per al creixement personal, el binomi de la cordialitat i l'exigència, l'atenció a la diversitat, la perspectiva orientada cap als estudis superiors i, finalment, la comunicació entre tota la comunitat educativa. És pura teoria? És possible aconseguir-ho? Creiem que sí, i ho creiem fermament, amb la feina diària a l'aula, amb el treball i l'estudi a casa, amb els companys, amb els tutors, amb els mestres, amb els professors, amb els educadors i amb el suport sempre incondicional de la família. I és dia a dia, curs rere curs, com anem acompanyant els nostres alumnes en el seu creixement personal i en la seva formació acadèmica.

Avui us volem parlar d'unes activitats que duem a terme, i us les volem exposar perquè contribueixen a treballar els fonaments de l'educació de la nostra Escola expressats a la clau de volta. Són activitats de les quals ens sentim molt complaguts, sobretot perquè van més enllà de les aules ordinàries i de les rutines diàries i perquè estem cons-

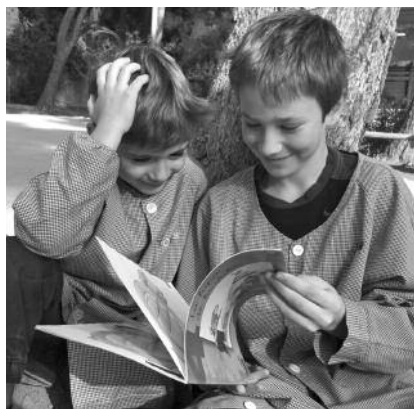
tatant que aporten grans avantatges als alumnes en particular i a l'Escola en general. Es tracta d'aquelles activitats que provoquen connexions entre alumnes de diferents edats, aquelles trobades on els petits queden embadalits amb el que fan els grans i els grans s'esforcen per fer-se entendre i arribar als més petits. Heus ací algunes que potser ja coneixeu perquè n'heu sentit a parlar o perquè n'heu tingut experiència amb els vostres fills.

Per Santa Cecília, alumnes que toquen algun instrument s'escampen per tota l'Escola i ens ofereixen uns moments musicals. Us creureu si us ho diem que alumnes de 6 i 7 anys van estar, voluntàriament, tota l'estona del pati del matí asseguts tot escoltant la música que oferien els nois més grans? Què passava pels seus caps? Senzillament música? Un pensament? «Jo també vull aprendre a tocar el saxol!». A Infantil, aquest moment de

gaudi va ser compartit amb els alumnes, els pares i els mestres a l'hora de l'entrada. «Quina rebuda més agradable! Segur que avui serà un bon dia.»

Quan s'apropen les vacances de Nadal, alumnes de 3r d'ESO ofereixen unes lectures nadalencques als més petits de la nostra comunitat educativa. D'altra banda, alumnes de Batxillerat fan un forat entre els exàmens per transformar-se en patges dels Reis d'Orient i fan acte de presència a l'espai d'Educació Infantil. No cal que us expliquem tot allò que reflecteixen les mirades dels més petits cap a aquests personatges.

I des de la vessant més científica, per què no compartir coneixements de física o química? Per què no plantejar un enigma i resoldre'l amb cert mètode científic? Això és el que fan alumnes de 4t d'ESO quan prenen el paper d'experts i, guarnits amb les seves

bates blanques, protagonitzen una classe pràctica dedicada als alumnes de cycle superior de Primària i als d'EI4 i EI5. El mateix dia, els alumnes de 6è EP passen a ser experts en experiments científics per mostrar-los als alumnes de 4t EP.

Preparem un conte: inici, nus i desenllaç. L'il·lustrem amb una *stopmotion* i molta paciència. Finalment el mostrem als nostres companys més petits. Aquesta activitat va a càrrec d'alumnes de 6è EP en la Diada de Sant Jordi. Els destinataris són els de 1r EP i 2n EP. I per als d'Infantil, alumnes d'ESO presenten una *performance* de la llegenda de Sant Jordi, la decoració i ambientació de la qual va a càrrec d'alumnes del batxillerat artístic.

En altres ocasions hem compartit coneixements quan hem coincidit en un mateix tema del projecte de treball. Recordem especialment quan els alumnes d'EI3 van ensenyar el que havien après amb el seu hort als alumnes de 3r EP. Una altra experiència interessant va ser una sessió de treball en la qual van coincidir un alumne de 1r d'ESO, un grup d'alumnes de 5è EP i els alumnes d'EI5. El que els va agrupar va ser el golbool, un esport que practiquen els discapacitats visuals i que el Departament d'Educació Física i d'Esports de l'Escola contempla en el seu currículum. En altres ocasions, les produccions dels alumnes de batxillerat artístic s'han mogut dels seus es-

pais habituals, han baixat la rampa i s'han instal·lat a l'entrada d'Educació Infantil. Així, per exemple, els alumnes més petits i els més grans van compartir el que havien après sobre l'artista Antoni Tàpies.

La darrera experiència que us volem comentar és la que hem estrenat enguany: l'apadrinament lector. Alumnes de 5è i 6è EP són padrins d'alumnes d'EI5 i de 1r EP respectivament per afavorir l'hàbit i el gust per la lectura. No sabríem dir-vos qui està més emocionat i més satisfet. Potser són els padrins? Remenen per les prestatgeries de casa per si troben aquell conte on sortien pirates, perquè el seu fillol li ha dit que són els que més li agraden. Potser els fillols? Pregunten a la mestra: «a quina hora baixen?», «quant

falta perquè arribin?». I quan es troben, es donen de la mà, surten al pati, comencen a xerrar, busquen el seu racó. El padrí comença a llegir el conte i amb paciència li comenta les il·lustracions; el fillol escolta, s'apropa al padrí, assenjala els dibuixos, pregunta, riu, se li enfila a les cames per estar encara més a prop. Us confessem que els mestres no podem amagar la nostra satisfacció quan els veiem interactuar; quan escoltem les converses que tenen entre ells; quan ens demanen consell perquè la propera sessió vagi millor; quan es troben de camí cap al pati, s'aturen, s'abracen, es dirigeixen unes paraules i s'acomiaten per anar a jugar; quan observem que el gran s'ajup per posar-se a l'alçada dels ulls del petit en el moment que li explica alguna cosa i li vol captar tota l'atenció. També ens han arribat comentaris per part de les famílies: «El meu fill estava molt nerviós avui. S'ha vestit més ràpid que mai per poder arribar a l'hora a l'Escola; no podia faltar perquè avui venien els padrins!» o «Estic impressionat perquè s'està prenent el paper de padrí amb molta seriositat».

En aquest núvol de paraules podem trobar els valors i les emocions que ens evocuen aquestes experiències:

Dur a terme aquests tipus d'activitats implica moltes hores de reunions, moure moltes persones, coordinar espais i horaris. Però tot això no ens fa tirar enrere perquè estem convençuts que aquestes experiències afavoreixen el bon clima que volem a l'Escola, propicien la bona convivència en els diferents espais compartits i també ens ajuden en el creixement intel·lectual i personal dels nostres nens i nenes, dels nostres nois i noies. En definitiva, ens fan avançar cap a la clau de volta. La pedra alba de la rampa ens ho recorda cada dia: «Pau, lucidesa, cordialitat, llibertat».

Formem persones

Universitat i Escola: El Pràcticum a BetàniaPatmos

Rosa Palau, coordinadora de pràctiques dels Estudis d'Educació Infantil i del Grau d'Educació Primària de Blanquerna
Carmen Flores, tutora Pràcticum del Grau d'Educació Infantil i Primària de Blanquerna

Ja fa gairebé 20 anys que la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna (FPCEE-Blanquerna), Universitat Ramon Llull, i l'Escola BetàniaPatmos van iniciar un llarg camí de col·laboració i d'enriquiment pedagògic amb la voluntat de compartir i apropar dues realitats que es reforcen i alhora es complementen: la teoria i la pràctica, el món acadèmic i el món professional.

El projecte pedagògic de l'Escola sempre ha estat un referent per als diferents equips de coordinació que la Facultat ha anat tenint, tant des de Relacions Internacionals, passant pels grups de recerca i el Gabinet de Promoció Professional, com des de la Coordinació Acadèmica dels antics estudis de diplomatura i llicenciatura, ara integrats en els nous graus universitaris. L'Escola BetàniaPatmos ha rebut les iniciatives que des de Blanquerna s'han proposat amb el màxim rigor i entusiasme. Per la seva part, la Facultat ha valorat molt positivament les aportacions metodològiques dels professionals de l'Escola, la bona pràctica i els projectes d'innovació que s'han desenvolupat al llarg dels anys. Les portes obertes de l'Escola han permès, fins i tot, que centenars d'estudiants i professors visitants vinculats a la Facultat (programes internacionals) coneguin BetàniaPatmos i el seu projecte educatiu.

De totes les iniciatives que valorem d'aquesta estreta col·laboració, ens agradaria destacar el compromís que l'Escola ha tingut sempre cap a les pràctiques d'ensenyament. Des del centre, molts tutors d'aula i especialistes de totes les etapes educatives han estat formadors d'estudiants que, o bé per voluntat pròpia o bé seguint les nostres recomanacions, han pogut complementar els seus aprenentatges i formar-se com a mestres i professors.

Què és el Pràcticum Blanquerna?

El Pràcticum és l'espai en el qual la universitat s'apropa a la realitat profes-

sional mitjançant les estades que fan els estudiants als centres educatius. Aquesta oportunitat permet l'acompanyament professional, tant des de la universitat com des del centre educatiu, i impulsa l'adquisició de les competències personals i professionals necessàries per a l'exercici de la docència. Per aquest motiu, a Blanquerna, les estades a l'escola, que compten amb l'acompanyament del formador que alhora és mestre/professor/especialista de l'escola, es combinen amb la reflexió i l'anàlisi de l'experiència viscuda, que es duu a terme en el seminari amb el suport d'un professor/tutor de la Facultat.

El Pràcticum constitueix un procés de col·laboració entre els estudiants, els tutors dels centres i els de la universitat que permet als alumnes aprendre a exercir com a professionals en situacions de treball reals. A més, ofereix la possibilitat d'introduir millores en el desenvolupament personal i professional dels tres agents implicats.

Segons el pla d'estudis aprovat per l'ANECA (2008), les competències docents que han d'adquirir els estudiants de Grau de Magisteri (Educació Infantil i Educació Primària) en el marc del Pràcticum són les següents:

- Relacionar l'educació amb el medi i cooperar amb les famílies i la comunitat, i així conèixer les formes de col·laboració amb els diversos sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i l'escola.
- Promoure accions d'educació en valors orientats a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i de la seva gestió.
- Conèixer i aplicar els processos d'interacció i comunicació a l'aula i dominar les destreses i habilitats so-

cialment necessàries per fomentar un clima d'aula que faciliti l'aprenentatge i la convivència.

- Controlar i fer el seguiment del procés educatiu i, en particular, el de l'ensenyament i aprenentatge mitjançant el domini de les tècniques i de les estratègies necessàries.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i del centre.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer; així s'actua i es reflexiona des de la pràctica.
- Regular els processos d'interacció i comunicació en grups d'alumnes.
- Ser capaç de desenvolupar-se personalment i professionalment.
- Acceptar la responsabilitat i el compromís de formar persones.
- Analitzar i construir el coneixement epistemològic d'aquelles disciplines que conflueixen en l'educació de l'infant.

Aquestes competències es treballen de forma progressiva al llarg dels tres pràcticums del Pla d'Estudis (Pràctiques d'observació participativa, Pràctiques d'intervenció acompanyada i Pràctiques d'intervenció autònoma supervisada).

L'Escola BetàniaPatmos ha acceptat el compromís de supervisar les pràctiques d'ensenyament de més de 180 estudiants de la FPCEE-Blanquerna des del curs acadèmic 96-97. Els estudiants de Magisteri Educació Infantil han estat el grup més nombrós (101 estudiants), seguit dels estudiants d'Educació Primària, amb les seves corresponents especialitats (72 estudiants), dels estudiants de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport (8 estudiants) i finalment d'un estudiant de Psicologia. Les valoracions que hem tinguts dels estudiants al llarg dels anys han confirmat la garantia de qualitat de les pràctiques a BetàniaPatmos. Els tutors sempre han fet un

seguiment individualitzat i rigorós de cadascuna de les estades dels estudiants, que s'han sentit valorats, escoltats i acollits des del primer dia.

A tall d'exemple: les pràctiques a Educació Infantil i seguiment de l'especialista d'anglès

Com a tutores de Pràcticum de la FPCEE-Blanquerna amb força anys de relació professional amb mestres i professors de l'Escola, voldríem exemplificar el procés i el seguiment que es fa dels nostres estudiants.

En primer lloc, BetàniaPatmos confirma el nombre de places que ofereix a la Facultat per al curs següent, places que van variant segons l'any acadèmic (normalment, unes vuit). És ara quan Blanquerna comunica els noms de les estudiants i, després d'un primer contacte entre el centre i les mestres en formació, s'inicia el seguiment de les

alumnes del Grau d'Educació Infantil. En efecte, les mestres d'aquesta etapa i la coordinadora expliquen el projecte educatiu, la metodologia, el dia a dia i conviden les estudiants a observar i participar activament de les sessions. Els nens i nenes ja estan acostumats a veure mestres en formació a les seves aules, per la qual cosa les reben amb entusiasme i respecte. Poden aprendre molt els uns dels altres. A més, la tutora de Blanquerna concerta dues entrevistes amb l'Escola al llarg del curs per tal de compartir el seguiment, les valoracions i l'avaluació de l'estudiant, trobades que són sempre properes, però, alhora, serioses i constructives.

Si hi ha entre les mestres en formació alguna estudiant de Grau d'Educació Primària amb menció en Llengües Estrangeres, aquesta comparteix amb l'especialista d'anglès el dia a dia d'una escola: cap a una classe, cap a

l'altra; l'aplicació de diferents estratègies didàctiques tenint en compte la diversitat en un mateix curs i cicle; la immersió total en anglès... Es comparteixen idees i recursos; es reflexiona sobre la idoneïtat de certes activitats integrades al currículum; es proposen petites iniciatives per millorar la producció oral... La tutora de pràctiques de Blanquerna, que també és mestra i coneix molt bé l'especialista, comparteix estones de reflexió amb la mestra de l'Escola i, sense adonar-se'n, s'actualitza professionalment i enyora, un xic, el fet de ser lluny de les aules.

En definitiva, el model de bona pràctica docent fa que el mestre en formació comenci la seva trajectòria professional amb optimisme i energia. Blanquerna confia plenament en BetàniaPatmos perquè continuï essent model i referent per als mestres de les futures generacions.

Fer pràctiques a l'Escola BetàniaPatmos

Elisabeth Torras, estudiant en pràctiques a l'Escola

Sóc l'Elisabeth Torras, estudiant de 4t curs de Grau d'Educació Primària, menció en Llengües Estrangeres, a la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna, de la Universitat Ramon Llull. Aquest darrer curs estic realitzant les pràctiques a l'Escola BetàniaPatmos i el primer període ha estat una experiència molt enriquidora per diversos motius que tot seguit exposaré.

En primer lloc, he gaudit del fet que aquest centre és una escola oberta al món i tot allò que passa al seu entorn. En el temps que he estat de pràctiques he pogut veure com s'han treballat a classe temes que traspassaven les parets de l'escola, fet que contribueix, segons el meu parer, a un aprenentatge significatiu i a la formació global dels infants tot ajudant-los a créixer com a persones. La relació de continuïtat entre l'evolució natural del temps i el que es tracta a classe els dona moltes ocasions d'aprofundir en l'aprenentatge i de parar atenció a molts aspectes particulars que donen significat especial a cada esdeveniment i moment de l'any. A més, s'ha comptat amb els alumnes per tractar problemàtiques que afecten la

nostra societat que els fa conscients d'altres realitats diferents a la seva. Per a mi ha estat una demostració més que el nostre paper com a educadors inclou la necessitat d'ensenyar actituds reflexives i crítiques als nostres alumnes.

En segon lloc, he tingut l'oportunitat de col·laborar amb un equip de mestres molt ben coordinat, equip que es pren molt seriosament la seva feina i que té la voluntat de revisar continuament la seva pràctica docent. Així, he pogut observar diferents maneres d'ensenyar, diferents actituds a l'aula, de manera que he pogut copsar allò que m'agrada de la manera de fer de cadascú. A més, també m'agradaria destacar que l'equip de mestres es preocupa per fer de l'escola un lloc confortable on els alumnes se sentin segurs, feliços i importants, atès que es percep l'esforç de crear un bon ambient tant dins com fora de l'aula per mitjà del respecte, la cooperació i la cordialitat. He pogut copsar també com és d'important estar a prop de l'infant, escoltar-lo i, sobretot, fer que se senti escoltat. I és que un bon clima d'aula és fonamental perquè els nens se sentin a gust i tinguin ganes d'aprendre. Amb

tantes hores que passen els nens a escola, és molt important que siguem un referent tan significatiu per a ells.

En tercer lloc, pel que fa a l'aprenentatge de llengües estrangeres, ha estat un plaer poder aprendre de les especialistes d'anglès, francès i alemany. Ha estat molt enriquidor el fet d'haver pogut observar una experiència d'aprenentatge de llengües des d'un punt de vista comunicatiu, on es posa l'èmfasi en aprendre mitjançant un ampli ventall d'activitats variades, significatives i engrescadores. A nivell d'actituds, també m'agradaria destacar la voluntat de transmetre als nens el gust per aprendre llengües i veure-les com quelcom que ens permet entendre els altres i conèixer diferents maneres de pensar i de veure el món.

Així doncs, m'agradaria acabar aquest escrit agraït a l'Escola el seu acolliment i suport, a més de totes les facilitats que m'han brindat al llarg del període de pràctiques, atès que aquesta experiència ha contribuït molt positivament en la meva formació com a mestra i m'ha aportat nous punts de vista tant a nivell personal com pel que fa a la tasca docent.

Reflexions

Jordi Savall: «Ensenyar a entendre hauria de ser una assignatura fonamental.»

Victòria Bou, Maria Felip, Patricia Messa, Paola Muñoz, Alicia Pizcueta, Claudia Pizcueta i Ena Rovira

El passat 30 de gener vam celebrar el Dia Escolar de la No Violència i la Pau, el DENIP. Enguany, a més, l'Escola dedica el curs a la música, ja que l'any 2013 és el bicentenari del naixement de dos compositors d'òpera, Verdi i Wagner. Per tal de viure aquella jornada en un curs com aquest, els alumnes de 3r i de 4t d'ESO vam assistir a una conferència a càrrec del mestre Jordi Savall. La tarda d'aquell dimecres, el gambista Savall ens va parlar de música, de pau, de comprensió i de coneixement. En acabar el seu col·loqui, un petit grup d'alumnes de 4t d'ESO vam parlar amb ell i vam fer-li una entrevista. Aquí podeu trobar les nostres preguntes i les seves respostes.

Com va néixer la seva vocació per la música?

Em vaig adonar que la música m'encantava des del primer dia d'escola. Quan tenia 6 anys, a les 9 del matí, començava una missa i hi havia un petit cor de nens. Em va encantar i em vaig afegir al cor. Més tard, vaig sentir que la música era el que volia fer a la vida. Va ser després d'haver sentit el *Rèquiem* de Mozart en un assaig. Aquell assaig em va transformar. Després vaig començar a cantar. Aleshores, una música que m'agradava molt, l'Elvis Presley (devia ser l'any 1954 o el 1955). Quan tenia 14 anys tocava la guitarra, l'harmònica, instruments de percussió..., però cal destacar que, quan vaig sentir l'essència del *Rèquiem* de Mozart, em vaig quedar impressionat i per això vaig decidir estudiar violoncel.

Vostè sent que ha aportat molt a la música?

Les coses que he fet, les he fetes amb moltes ganes i il·lusió. He tingut la sort de fer tota una tasca, durant més de 45 anys, conjuntament amb la meva dona, Montserrat Figueras, que

m'ha permès ser molt feliç a la vida. Però jo no crec que sigui important el que jo he fet a la vida o els premis que hagi rebut; potser sí que els primers premis que vaig rebre són importants perquè et fan ser més reconegut, però jo, ara, no li dono tanta importància. El que és important a la vida són les coses que puguin servir quan un ja no hi és, com ser una inspiració per als altres.

Què és el que el va atreure de la música antiga i dels instruments antics com la viola de gamba?

Primerament, la bellesa d'aquests instruments i d'aquesta música, un sentiment de pensar que era absurd que aquestes músiques tan belles i tan interessants estiguessin oblidades. I com a jove, enfrontar-te a un repte tan gran com fer conèixer un instrument i unes músiques que ningú no coneix, i haver d'estudiar, investigar. Viatjar per conèixer com això es pot tocar és fantàstic! És com trobar-se fent d'Indiana Jones, però en música, investigant les partitures oblidades. És apassionant i molt fascinant, ja que tens el risc de no saber si a la gent li agradarà, si els hi interessarà...

Què el va empènyer a crear el seu propi segell discogràfic?

Fonamentalment la llibertat. Quan un músic depèn d'una multinacional o d'una empresa, no té llibertat; és a dir, ha de presentar un projecte seguint les pautes i els interessos de la companyia. Tot creador necessita llibertat, llibertat per poder somiar i crear projectes, independentment de si, després, es vendran més o menys.

A banda de la viola de gamba i del violoncel, quins altres instruments toca?

El rabec, un instrument medieval; la *vielle*, un instrument soprano també medieval, i el *barbat*, un instrument de Pèrsia molt antic. A banda d'aquests tres instruments de corda, també toco el piano i el clavicèmbal. A més, quan estic treballant en una òpera, puc arribar a cantar, mostrant com voldria que el cor cantés.

Estaria disposat a canviar els seus instruments per alguna altra cosa?

Això és com si jo et digués si estàs disposada a canviar el teu braç dret per un altre o el teu cor per un altre. Els meus instruments són una part de

mi mateix, és a dir, jo m'imagino que si no tingués l'instrument que tinc, que toco des de fa ja 35 o 40 anys, no sé si podria tocar. L'instrument és quasi com un ésser vivent. Quan el compres, és com un cavall que està per domar, amb tot un potencial que dependrà de tu i, a poc a poc, has d'anar aconseguint que surti el que tu necessites. Això són molts anys. M'he arribat a trobar, per exemple, que després de pocs mesos sense tocar la viola de gamba, quan la vaig tornar a agafar, no sonava res; la fusta era com pedra, i jo pensava que se li havia trencat alguna cosa. Aleshores vaig haver de tocar amb un altre instrument molt semblant. Poc després vaig anar al meu luthier i em

evolucionant d'una forma amb la qual et sents bé amb tu i amb els altres. La pau és aquest sentiment d'estar satisfet de com et vas desenvolupant a la vida, el dir «estic vivint ara,estic vivint intensament el que visc i m'ho passo bé». La pau amb els altres es basa en sentir empatia, és a dir, en ser capaç de posar-te a la pell de l'altre.

Quan va començar la seva lluita per la pau?

Jo no estic lluitant per la pau. Jo crec que, d'alguna forma, amb la Montserrat, vaig començar a ser conscient que havien passat coses molt injustes en la nostra història i, quan vam començar a fer música, vam descobrir i

tres va ser molt important donar espai també a les músiques jueves. I així, a poc a poc, hem anat fent músiques del Marroc, de Turquia, d'Israel... Vam fer músiques junts.

Quan tenia la nostra edat, ja tenia interès per la pau?

Més aviat jo era molt guerrer. Vaig tenir una infantesa relativament complicada. El meu pare era un republicà que havia estat ferit a Igualada, on va haver de restar tot i que era de Gandia i el tenien fitxat com a roig. Érem una família molt humil. El meu pare era matalasser i malgrat ser d'esquerres va veure que la millor escola on jo podia anar era la dels Escolapis i m'hi va apuntar. El 90% dels alumnes de l'escola provenien de famílies més riques, de manera que vaig sentir el menyspreu quan em deien «tu, matalasser!»; jo m'hi barallava molt. Així que, en general, vaig tenir una infantesa molt guerrera. Però la vida em va portar molta pau. La música em va fer pensar què fer, com sobreposar-me als nervis, la inseguretats. I amb setze anys vaig decidir que cada dia faria una hora de meditació, a les fosques, relaxant-me o fent exercicis, i això encara ara em calma i em relaxa.

Quin hauria de ser el primer pas per arribar a la pau general?

Per trobar la pau, en qualsevol persona, el primer pas, i és una de les coses que no ensenyem, és la comprensió, comprendre és la paraula clau. Per trobar la pau en l'altre, l'has de comprendre, si no, no podràs trobar la pau. Tots els conflictes vénen de la incomprensió. Els israelians no comprenen els palestins i a la inversa, i trobo que és clau la comprensió de les dues posicions. Amb la incomprensió no pot haver-hi diàleg. Establir diàleg amb una altra persona, d'igual a igual, vol dir baixar la defensa, deixar-te obrir. No pot haver-hi un diàleg complet sense l'obertura i la comprensió

va dir que el que li passava a la meua viola era que, simplement, estava cansada. Hi ha instruments que, si es forcen molt, la fusta queda bloquejada i no surt el so. Els instruments són com éssers vius.

Què és la pau per vostè?

Per a mi la pau és trobar el teu ritme interior i saber que la teua vida està

pensar de seguida a fer música de l'antiga Espanya que havia penetrat a dins del país gràcies als musulmans, jueus... El primer projecte discogràfic que vam fer era música cristiana i jueva de l'Espanya del temps dels Reis Catòlics. A partir d'aquell moment, va ser quan vam començar a prendre contacte amb la música jueva, estic parlant de l'any 1975. Des d'aquell moment, per nosal-

per les dues bandes, i obrir-se vol dir veure la posició de l'altre. En aquest món de fanàtics, obrir-se és un risc.

Com es poden relacionar la pau i la música?

Primerament, la pau dins del cor d'una persona és inherent a la vida. Si tu no tens pau al teu cor, et tornes boig. Per tant, tothom ha de trobar pau i, per fer-ho, has de trobar-te en un ambient pacífic on les persones t'estimin, t'entenguin i et sentis estimat. Pel contrari, mai no trobaràs pau al teu cor. Si no aconsegueixes aquesta pau, la música t'ajuda a trobar-la. Esdevé la medicina que, per un moment, et fa oblidar totes les altres penes. Per tant, si la música pot portar individualment la pau, també ho podria fer a una escala més gran. L'únic que s'ha de fer és deixar que parli. Però, per fer-ho, els canons, les bombes, els atemptats... han de parar.

No obstant això, no s'han d'oblidar les prioritats: abans de la música hi ha la vida. Un ésser humà necessita poder menjar, educar-se, construir una família... poder tenir una vida. Si no, és un ésser humà frustrat i ignorant, i per això fan d'ell qualsevol persona, ja que no té futur i la seva vida no té ni cap valor ni cap sentit. Per tant, abans que la música, hi ha un mínim de condicions en què l'ésser humà ha de poder viure. La música pot millorar qualsevol situació i sempre ajudarà en els moments més difícils, però no et curarà si estàs malalt, com tampoc t'omplirà l'estómac si tens gana.

Per què va decidir fer un llibre-CD com el *Pro Pacem*?

Aquest format de llibre el vam decidir quan va ser l'any del Quixot. Vam tenir la idea de publicar tots els textos del Quixot que parlaven de música, i de fer-lo recitar, i vam pensar que seria bonic fer un format que fos més llegible que un CD. Va ser un èxit tan gran que vam decidir mantenir un projecte així, i està funcionant molt bé.

Per què li interessa difondre la música de diverses cultures?

Bé, a mi m'interessa donar a conèixer les músiques que m'agraden, que són

boniques i que ens poden ajudar a ser feliços. Però també m'interessa poder mostrar que amb músiques medievals, espanyoles, italianes, turques, jueves, àrabs, etc., pot haver-hi una simbiosi. Això és una experiència molt bonica. Tot això està basat, també, en el fet que he anat coneixent músics d'altres cultures i el fet de conèixer aquestes persones ens ha permès també conèixer les seves músiques. Ens fan veure, per exemple, que les músiques medievals de les cultures orientals tenen una manera de fer que és molt semblant a la que nosaltres tenim de l'Edat Mitjana. Conèixer tants músics fa desenvolupar un llenguatge comú. Fascinant, no? Per mi és, també, una forma d'explorar. Em considero un explorador; m'encanta explorar, conèixer països nous i cultures diferents i explorar un país nou és fascinant! Ara estic explorant les músiques dels Balcans, i estic descobrint coses importants que cal conèixer. No sé si sabeu el que significa Balcans. *Bal* vol dir «mel» i *cans*, «sang». Els turcs, l'any 1453, quan van conquerir Constantinoble, es van trobar una terra meravellosa, amb fruiters i tota mena de riqueses, però també es van trobar amb gent tan ferotge i tan lluitadora que van donar a la zona el nom de la terra de «mel i sang». La música et permet explorar i conèixer països nous, la seva cultura i la seva història.

Quan ha estat o s'ha sentit més feliç en la seva vida?

Jo he tingut molts moments en els quals he estat feliç en la meua vida. Els moments més feliços han estat els que he compartit amb la meua dona, que va morir l'any passat, i també els moments que he pogut compartir amb els meus fills, els moments en què hem fet música junts i els moments en què hem viscut. De fet, cada matí, quan em llevo, sóc feliç. Quan vaig a dormir, em dic «no sé si em despertaré» i, quan em desperto, sóc feliç perquè estic viu i tinc ganes de viure. I mentre tu t'aixeques i valores el fet d'estar bé i sentir-te bé i tenir ganes de fer alguna cosa, ets feliç. Jo crec que el secret de la felicitat és gaudir l'instant que vius. És això el que compta. En aquest món sóc molt feliç, perquè estic compartint amb vosaltres les coses que a mi em fan feliç.

Quins valors creu que s'haurien de cultivar especialment en l'educació dels joves?

Jo crec que el primer és la comprensió, hauria de ser una assignatura fonamental, ensenyar a entendre, com comprendre els altres. A partir d'aquí, tota la resta ja ve per si sola. I, sobretot, ensenyar a ser obert, a acceptar que el món està fet de moltes maneres de pensar, de moltes maneres de creure. El món és d'una riquesa increïble. Tots els conflictes que tenim al món vénen de la manca de comprensió i de creure que hom posseeix la veritat; però la veritat és una cosa tan relativa, hi ha tan-tes maneres de veure les coses que s'ha de poder acceptar que hi ha altres maneres de fer un camí.

L'alumne escriu...

El mussol que hi veu a les fosques

Carolina Giménez, alumna de 1r de Batxillerat

MITE. És un mot massa potent com per escriure'l en minúscules. A més de l'alta densitat semàntica i de la complexitat que concentra al seu interior, com a paraula polisèmica que és, pot prendre dos significats. Per una banda, es concep el mite com la resposta irracional, al·legòrica, poètica a la pregunta racional formulada per l'home, derivada de la seva capacitat d'observació i de raonament i del seu anhel per explicar la realitat i tot allò que la conforma. Així doncs, el mite és la primera temptativa de donar sentit a allò que aparentment no en té per mitjà de la poesia, tot recorrent a les intervencions divines, i pretén subministrar una explicació total als perquè del món i de l'existència, a aquelles qüestions que ni la ciència ni la filosofia per mitjà del pensament racional han pogut resoldre: Quin és l'origen del món i de l'home? Quin és el sentit de la vida i de l'existència humana? Per què existeixen el mal i les injustícies? Què hi ha després de la mort? Algunes de les fulles d'aquesta branca són el mite de Prometeu i Pandora, el mite de les Edats o les cosmogonies a càrrec d'Hesíode. Per l'altra banda, els mites poden ser concebuts com els relats que presenten personatges paradigmàtics que estableixen uns determinats patrons de conducta. Alguns exemples d'aquests mites amb funció exemplificadora són les històries d'Èdip, Antígona o Electra. Ambdós significats fan referència a la mitologia d'una cultura, és a dir, al conjunt de mites que deriven de la cosmovisió d'un poble.

Tanmateix, no es pot aprofundir en el mite sense haver parlat abans de la seva vessant oposada, el *logos*. L'origen del pensament racional i, en conseqüència, el naixement de la filosofia i la ciència, fou el resultat d'una crisi de consciència que van patir els primers filòsofs grecs en el segle VI aC, quan van començar a posar en dubte tant les explicacions que proposaven els mites com les pautes de conducta que establien. Aquests pen-

sadors van percebre les incoherències dels relats mítics ja que, a causa de l'increment de l'activitat comercial i, en conseqüència, del flux de pensaments i d'idees d'altres cultures que diferien en major o en menor grau de la grega, van conèixer relats diferents dels seus provinents d'altres pobles. Això va portar als primers filòsofs a considerar que el fet que existissin tantes creences diferents corroborava que cap no podia ser més vàlida que l'altra, perquè totes estaven basades en interpretacions irracionals, en la imaginació i en la cosmovisió de cada poble. Així doncs, calia anar a la recerca de l'explicació comuna i de la *veritat* a través de la raó. Aquests homes

són els que van protagonitzar el que es coneix amb el nom de *miracle grec*: el pas del mite al *logos*. Per a ells, aquest pas significava un canvi de mentalitat basat en l'escepticisme envers les narracions populars i en l'observació i l'anàlisi de la natura des d'un altre punt de vista junt amb la ferma intenció de descobrir en ella les causes dels esdeveniments. Llavors començaren a construir conceptes per tal de subministrar respostes per mitjà de la raó i, per tant, sense recórrer a les intervencions divines. Van transformar un món mític dominat pel caos i l'arbitrarietat en un món racional, ordenat i regit per les lleis establides de la natura.

L'alumne escriu...

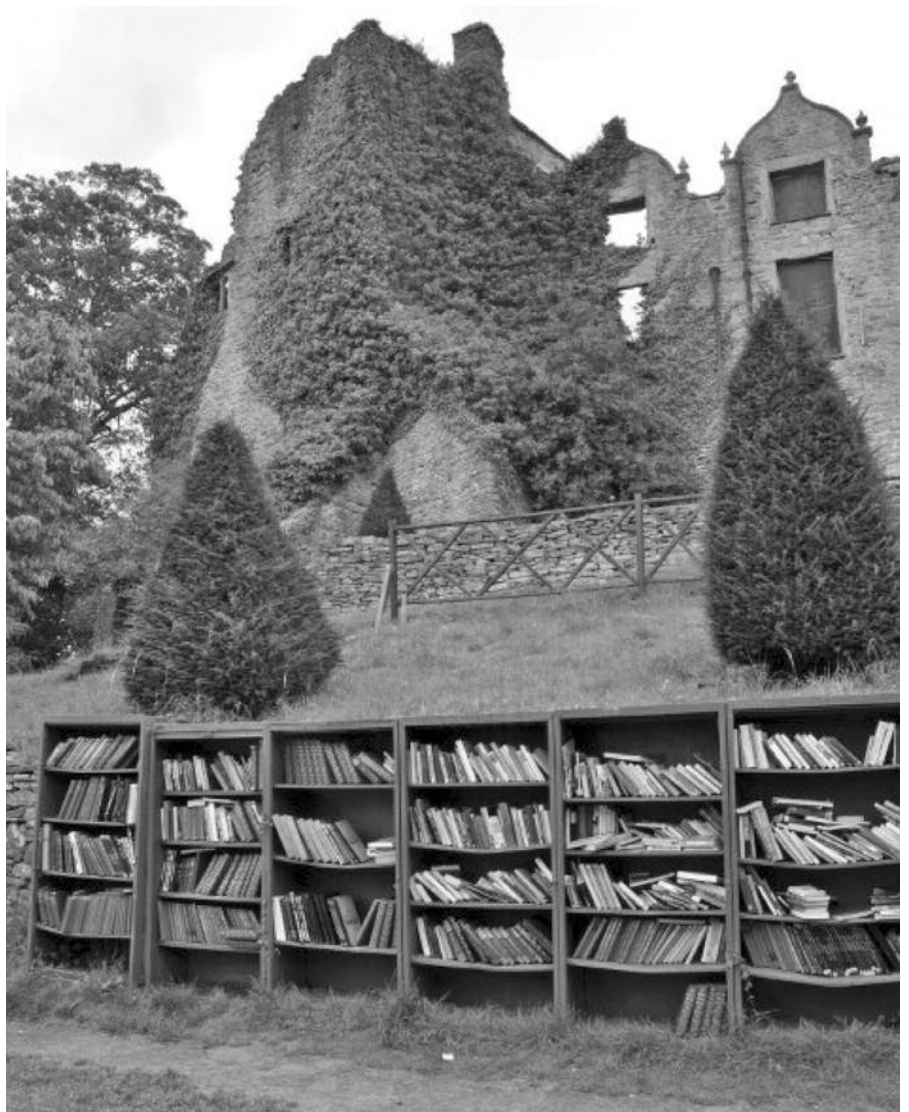
El paral·lelisme que es pot establir respecte el pas del mite al *logos* a la societat occidental moderna és el moment en què un nen descobreix que els Reis Mags no existeixen. Els seus dubtes deriven de les incoherències i les contradiccions que presenta el món de la màgia i és a partir d'aquest estat dubitatiu que comença a viure una experiència semblant a la que van viure els primers filòsofs, la curiositat insaciable, l'esperit crític i l'escepticisme dels quals van conduir-los a buscar explicacions racionals i argumentades sobre aquells temes que havien tractat de manera irracional els mites. Allò que el nen havia cregut fermament durant tota la seva vida és ara assetjat amb multitud de preguntes les respostes de les quals el porten a acceptar que els Reis Mags són els pares i d'aquesta manera fer el seu primer «pas del mite al *logos*», enderrocant la resposta simbòlica sota el pensament racional i perdent així part de la seva innocència i ingenuïtat.

Així doncs, la imaginació dels mites va ser substituïda per la racionalitat de la filosofia i la ciència però, tot i que semblin conceptes oposats i totalment inconciliables, l'assentament del *logos* no va suposar la desaparició del mite a causa de la polaritat de l'ésser humà com una combinació entre la dimensió racional, encapçalada per la raó, i la dimensió irracional, motivada pels sentiments i les emocions. És per aquesta dualitat que el mite, com a producte de l'esfera emotiva, i el *logos*, com a resultat del pensament racional, conviuen harmoniosament en la societat actual.

No obstant això, existeix la tendència generalitzada de pensar que el mite està entrant en decadència, fet que m'atreveixo a desmentir perquè, tot i que sembla que dins del context d'una societat moderna totalment submergida en el món de la ciència i de la tecnologia totes les decisions que hom pren han de venir determinades per la lògica, això no serà mai possible, ja que cada ésser humà, com a individu complex que és, té les seves pròpies creences que li subministren un sentit

a la seva existència; els seus propis mites, que no són res més que les explicacions irracionals de les seves pors i inseguretats, per una banda, i els seus *herois*, per l'altra. A més, tot i que la creença ha patit una sèrie de

Pel que fa a la presència del mite avui en dia, el món actual ens ofereix gran quantitat de relats mítics, com són per exemple els espots publicitaris que ens diuen què és el millor per a nosaltres i, per tant, què hem de comprar. Si

transformacions al llarg de tots aquests segles, com és el fet que a l'actualitat el mite no té per què estar relacionat amb la religió o la possibilitat que aquest sigui producte de l'individu en qüestió i no pas de la cosmovisió d'un poble, és en essència el mateix que en el seu origen.

hom no posa en funcionament el seu pensament racional, pot arribar a creure que si adquireix aquell producte determinat tot allò que prometen des de l'anunci acabarà fent-se realitat. Un altre dels mites més freqüents de la nostra societat és el relat que es narra sobre la ciència, que apareix com un

coneixement objectiu capaç d'alliberar l'home dels seus patiments i neguits i d'obrir les portes a la felicitat, cosa que és altament qüestionable. La grandesa de la ciència no rau en la capacitat de fer feliç a l'ésser humà, sinó en la capacitat de subministrar explicacions racionals de fenòmens que en aparença semblen fruit de la màgia.

tot el misteri de la vida i, per tant, la seva angoixa només fa que alimentar la roda del desconcert infinit. En síntesi, considero que l'objectiu vital no és buscar un sentit global a l'existència, sinó omplir de sentit la vida a través del cultiu de la pròpia espiritualitat, és a dir, fer tot el que estigui a les nostres mans per tal de ser feliços i contribuir

fer una diferenciació entre mitomania positiva i mitomania negativa. Malauradament (o per sort?), la majoria de la gent posa en pràctica la negativa i admira i considera un exemple a seguir a aquells personatges dins de l'àmbit esportiu, musical o cinematogràfic que estan realment sobrevalorats i que estan adreçats a persones que s'ho empassen tot demostrant així una manca absoluta de criteri; aquells individus que han fet contribucions molt pobres a la societat en relació a aquells grans pensadors, filòsofs, científics o artistes que han revolucionat el món amb les seves idees i creacions. Aquest fet no fa més que corroborar la següent realitat: la complexitat, la profunditat i el barroquisme conceptual repel·leixen a la gran majoria de la gent i el que se surt del comú, allò que no es paeix amb facilitat, no acostuma a agradar de manera massiva.

En conclusió, ningú no pot negar que la mentalitat racional aporta una sèrie d'avantatges sobre la mentalitat mítica, com són el fet de considerar la ciència, la tècnica i la tecnologia els motors de progrés de la societat i els factors que han fet possible l'augment del benestar en la vida de les persones. No obstant això, la ciència té uns certs límits i no és capaç de resoldre els enigmes que proposa la vida a la Terra ni d'esclarir els dubtes existencials que tot ésser humà té pel simple fet d'existir, mentre que la imaginació no en té pas, de límits. És per això que no penso que la mentalitat racional sigui més vàlida que la mítica, sinó que les dues aporten una sèrie d'avantatges i que, per tant, han de coexistir per tal de mantenir un cert equilibri acord amb la realitat i amb les dimensions de la condició humana, la qual és complexa i polifacètica. Per tant, cal estimular ambdós perspectives per tal de satisfer les necessitats d'ambdues dimensions: per una banda la racional, que té a veure amb la lògica, l'empirisme, l'objectivitat i la raó i que, per tant, forma part de l'univers del *logos*, i per l'altra la irracional, basada en els sentiments i la subjectivitat, en la il·lusió i la màgia.

En qualsevol cas, considero que el veritable sentit de la vida radica a gaudir, en el màxim grau possible, dels instants de màxima plenitud vital i de tot allò que ens reporti felicitat. El compendi d'aquests elements fa referència a una recerca personal i intransferible, perquè la felicitat és plàstica i subjectiva, i és el que veritablement conforma el sentit de l'existència, que no té res a veure amb el fet d'intentar trobar respostes a aquelles preguntes que amoninen la humanitat a causa de la impossibilitat de respondre-les. La ciència tampoc no té res a veure, ja que cap dubte existencial es pot resoldre per mitjà del pensament racional. És per aquest motiu que hom hauria de saber deslliurar-se d'aquest neguit derivat de la incertesa, perquè mai no serà capaç de saber la veritat que amaga

a generar la felicitat aliena, conèixer-nos a nosaltres mateixos, fer esforços constants per ser millors persones, proposar-nos noves metes i reptes, emprendre nous projectes, lluitar pels nostres somnis. En definitiva, *caminar el camí*.

Pel que fa a l'altra vessant del mite a l'actualitat, cal destacar la tendència generalitzada a mitificar o a admirar d'una manera exagerada i parcialment buida a determinats personatges. Alguns dels factors que fomenten la mitomania són la manca de personalitat, l'establiment de modes absurdes, l'alta capacitat d'admiració que té l'ésser humà, i la visió superficial que acostuma a adoptar, i la seva atracció per allò que en aparença sembla *perfecte* però que en essència no ho és pas. En qualsevol cas, defenso que cal

Entrevista a...

Enrique Ochoa, auxiliar de vigilància de l'Escola

Maria Bieg, Anna de las Heras, Carla Jiménez, André Lehner, Pepe Maruny, Marc Monje, Natàlia Subirana i Albert del Tarré, alumnes de 6è EP

Igual que a moltes altres escoles de les nostre immediacions, BetàniaPatmos compta amb un gran nombre de persones convivint en els mateixos espais. En efecte, alumnes, personal del servei d'administració i manteniment de l'Escola, professors i famílies formem part de l'activitat frenètica de persones amunt i avall que circula pel nostre entorn, motiu que obliga a organitzar el trànsit d'una manera eficaç i respectuosa. A més, l'inici de les obres de l'Escola ha comportat un augment de l'activitat que precisa d'una gran coordinació. Per tots aquests motius, enguany un grup d'alumnes de 6è EP ha decidit entrevistar una de les persones més carismàtiques de l'Escola, un dels responsables de l'èxit d'aquesta tasca, l'Enrique Ochoa, auxiliar del servei de vigilància des de fa ja un temps.

LA VIGILÀNCIA

T'agrada la feina que fas?

Sí, i a més crec que fer la feina que t'agrada actualment és una gran sort.

Com us organitzeu els vigilants de l'Escola per poder mantenir-ho tot en ordre?

Senzillament el que fem és distribuir-nos els espais i decidir qui i com els anirem controlant. També pensem quantes persones han de treballar a cada torn, tenint en compte el nombre de persones que hi ha a l'Escola en cada moment. Al matí, a l'hora d'entrada, hi ha tres vigilants, jo mateix i dues persones més. Ara, a causa de les obres, dos vigilants es dirigeixen al carrer Montevideo per controlar el trànsit i l'entrada de persones a l'Escola: un s'encarrega d'ajudar a creuar els alumnes i l'altre s'ocupa que els cotxes no autoritzats no passin.

I la resta de la jornada?

Un cop s'ha fet la sortida i el gran gruix d'alumnes ja ha marxat del centre, en

lloc de ser tres vigilants en són dos, cosa que s'explica per la disminució de l'activitat de l'Escola quant a nombre d'alumnes i quant a ocupació d'espais. Per aquest motiu, es considera que no és necessari un tercer vigilant. Finalment, a la nit, quan ja no hi queda ningú, és a dir, a partir de les dotze, la vigilància es redueix a una única persona, que es dedica a la supervisió general.

Quines característiques es necessiten per ser conserge o vigilant?

Des del meu punt de vista, penso que senzillament el més important és tenir l'habilitat de fer complir les normes de regulació pactades per a la bona convivència. Coordinar-se amb els companys i actuar tots en conseqüència ens ajuda a tenir un bon clima entre tots. A banda, però, com a trets personals, penso que cal ser valent i molt responsable.

Quin és el teu horari laboral?

El meu horari laboral comença al matí, a l'hora d'entrada, i acaba a les 16.30 h. Tanmateix, quan vaig començar a treba-

llar en aquesta Escola, no feia el mateix horari.

Hi ha algun dia en què l'Escola no compti amb vigilància?

No, ni una sola jornada; cada dia de l'any i durant les 24 hores del dia l'Escola resta vigilada.

Quin vestuari i material es necessiten?

Depenent de l'empresa de vigilància, la vestimenta és una o una altra. En el nostre cas, l'empresa ens dona un uniforme constituït per uns pantalons de pinça foscos, unes sabates negres, una camisa blava i una jaqueta del mateix color per als dies de més fred. De material específic no en fem servir, no portem cap tipus d'arma.

Hi ha càmeres de vigilància a l'Escola? Si es així, on estan situades i quantes n'hi ha?

A l'Escola, com a molts altres recintes escolars i esportius, hi ha càmeres de vigilància. Estan situades en punts estratègics del recinte, per exemple, a

espais que costen de controlar perquè són petits, amagats o de difícil accés. Quins? Això no us ho diré! És per a la vostra seguretat!

Quins passos seguïu si detecteu un possible robatori?

El més important i primer de tot és trucar a la Guàrdia Urbana. A continuació, seguim el protocol que tenim establert per a aquests casos.

SER VIGILANT DE NIT

T'agrada treballar de nit?

He de reconèixer que al principi, quan vaig començar a treballar de vigilante a la nit, no m'agradava gens; se'm feien força difícils algunes de les dificultats que té aquest horari. Tanmateix, ja fa molt de temps que m'hi he acostumat i actualment em resulta igual de còmode que el treball en altres horaris.

Mai no has tingut por?

Realment por no n'he tingut mai. A més, ser vigilante i ser poruc no m'ajudaria massa per afrontar amb qualitat la meua feina. Tanmateix, si que vull aclarir que treballar de nit em fa respecte.

EL TRÀNSIT I LES OBRES A L'ESCOLA

Has notat que hi ha menys trànsit des que van començar les obres?

La veritat és que pensava que, amb motiu de les obres de l'Escola, hi hauria menys aflluència de cotxes a les hores d'entrada i sortida. Tanmateix, no ha estat així i alguns dies encara s'ac-

centua més el descontrol i el desordre.

Tots els conductors accepten les normes?

Malauradament encara hi ha un grup petit de conductors que no acaba d'acceptar les normes de circulació que ha pensat l'Escola i que faciliten l'accés a tots els que volen entrar-hi. S'ha de dir per ser justos, no obstant això, que hi ha moltes famílies que col·laboren intensament i faciliten moltíssim que la situació funcioni correctament.

Hi ha hagut mai un accident?

No n'hi ha hagut mai cap. Alguna vegada hi ha hagut petits incidents sense importància que s'han pogut resoldre al mateix moment.

ANÈCDOTES

Quants anys fa que treballes a l'Escola?

Aquest any ja farà dotze anys que treballo al centre. Una de les anècdotes més curioses és que el lloc de treball que ocupo actualment ja l'ocupava el meu germà gran. És a dir, curiosament aquesta feina ha estat com una herència que em va deixar.

Has hagut de treballar algun dia especial per a tu?

Doncs la veritat és que sí. He treballat molts dies especials, com ara el meu aniversari, el dia de cap d'any o festes com la de Sant Joan. El darrer dia important que he treballat ha estat aquest mateix cap d'any. El millor de tot és que el dia 1 de gener la meua família tenia l'esmorzar preparat quan es va llevar.

EN EL FUTUR...

On serà la caseta de vigilància després de les obres?

Encara s'està elaborant el projecte.

Preveus que, un cop acabades les obres, necessitareu més vigilants?

Jo penso que sí, ja que l'Escola augmentarà considerablement la seva superfície i necessitarà molta més supervisió.

La vida a l'Escola

Protagonista: la ciència

Departament de Ciències

Des del curs 2004-2005, el Departament de Ciències de l'Escola, en col·laboració amb les diferents etapes, dedica unes hores d'un dia determinat a realitzar activitats relacionades amb la ciència. És aquesta una manera de promocionar-la que, per als alumnes, representa una aproximació des d'una vessant més engrescadora, si bé l'experimentació està present en el nostre quefer diari.

Enguany han estat els dies 12 i 13 de març els dies escollits per celebrar aquestes jornades en què la ciència pren el protagonisme. Tot seguit us presentem un resum de les activitats que s'han dut a terme a les diferents etapes.

Educació Infantil

A Educació Infantil, sabem que els nens des de ben petits s'interessen per conèixer, saber i descobrir tot allò que els envolta tot comparant, classificant, analitzant i progressivament elaborant les seves representacions mentals. És per això que al llarg de l'etapa proposem diferents activitats i espais per potenciar aquest interès. Parlem, per exemple, del nou laboratori de Primària, on els alumnes d'EI5 aquest curs s'han convertit en petits científics tot manipulant molta varietat de materials, fent hipòtesis, verificant els resultats i representant gràficament l'experiència viscuda. I parlem, també, de la Setmana de la Ciència.

Aquest any els nens i nenes d'Infantil van realitzar diferents experiments; van escoltar contes científics que ens va narrar l'Olga, la bibliotecària del centre; i van participar en diferents activitats experimentals que els alumnes de 4t d'ESO van preparar per a ells, experiments, alguns molt espectaculars, com ara una màquina de fer fum, que ens va fer desaparèixer durant uns segons dins la fumera generada; i una altra per produir ràfegues de vent que podien

moure, fins i tot, algun objecte. A més, van poder ulla i llegir contes que els esperaven al rebedor.

Educació Primària

A l'etapa de Primària es va celebrar el Dia de la Ciència de forma diferent segons els cicles. Pel que fa als alumnes de cicle inicial, es van capbussar en la ciència amb l'ajut de dos científics molt coneguts: Isaac Newton i Arquímedes. Cada classe va portar a terme dues activitats diferents organitzades en tres fases: presentació del científic, explicació d'un dels seus descobriments (la llei de la gravetat de Newton i el principi d'Arquímedes) i realització d'un experiment en grup sobre la flotació (amb l'ajuda d'un submarí elaborat expressament per a l'ocasió) i la rapidesa de caiguda de diversos materials. Tots van rebre la medalla de «petit científic».

Els alumnes de cicle mitjà van celebrar aquest dia de formes diverses. Els

nens i nenes de tercer van posar-se en el paper d'un científic per dur a terme diferents experiments: l'electricitat estàtica del nostre cos, la pressió de l'aire, la combustió i l'oxigen i, finalment, l'aire sota l'aigua. Pel que fa als alumnes de quart, la jornada es va organitzar en dues grans activitats. En primer lloc van visitar el Cosmocaixa; en segon lloc, van dur a terme diferents experiments dirigits per alumnes de 6è EP, on van treballar la flotabili-

tat, la resistència de materials i la cromatografia de la tinta, entre d'altres.

A cycle superior, la primera activitat del dia va ser una gimcana. Els alumnes de 5è EP i 6è EP, distribuïts en grups de sis, van haver de superar diferents reptes que se'ls plantejaven a diferents espais de l'Escola. Aquestes activitats

van ser conduïdes pels alumnes de 4t d'ESO, que, durant una estona, van fer de professors de ciències. Un cop acabada aquesta gimcana, cada nivell iniciava una activitat diferent.

Els alumnes de 5è EP van esdevenir inventors de màquines sorprenents tot utilitzant politges i molta imaginació. Els de 6è EP, en canvi, van tenir la responsabilitat de preparar els experiments per als alumnes de 4t. Així doncs, els nois i noies de 6è van fer de guies tot conduint aquesta activitat.

Va ser una jornada molt engrescadora, amb un objectiu comú: aprendre a pensar per poder entendre allò que ens envolta i descobrir coses noves. Qui sap si tenim, entre nosaltres, els científics i inventors del futur? Si és així, per què no començar a investigar des d'ara mateix?

ESO i Batxillerat

A l'ESO i al Batxillerat, es van dissenyar diferents tipus de participacions per a aquest Dia de la Ciència. En primer

lloc, els alumnes de 1r, 2n i 3r d'ESO van participar en un conjunt de tallers de base experimental vinculats amb el *leitmotiv* d'aquest curs, la música. Les diverses activitats, organitzades pel Departament de Ciències, van ser guiades pels alumnes de 3r d'ESO, que van fer d'autèntics docents davant els seus companys més petits.

Pel que fa als alumnes de 4t d'ESO, hi van participar de diferents maneres. En primer lloc, com ja hem esmentat anteriorment, un grup va presentar diversos experiments als nens i nenes d'EI4 i EI5. Un altre va dirigir els tallers i activitats que l'etapa de Primària havia organitzat pels seus alumnes. Per últim, també hi van participar com a espectadors i jurat durant el visionat dels millors vídeos realitzats pels alumnes de 1r de Batxillerat a la matèria de ciències del món contemporani.

A Batxillerat vam convidar una antiga alumna de l'Escola que, durant una hora, ens va fer partícips de la seva experiència universitària i laboral en el camp de l'arquitectura i l'urbanisme.

En definitiva, van ser unes hores dedicades a viure la ciència des d'un punt de vista lúdic i engrescador amb activitats no competitives que fomenten la relació entre companys tant d'una mateixa etapa com de diferents.

La vida a l'Escola

Il·lusió, futur i empenedoria

Paula Pallarés i Marc Vila, alumnes de 1r de Batxillerat

El primer trimestre, els alumnes de 1r de Batxillerat que curseu l'assignatura d'economia de l'empresa vam tenir la gran oportunitat de involucrar-nos directament en la meravellosa experiència de crear una empresa des del no-res.

Tot va començar un dia de classe qual-sevol quan la nostra professora, la Gemma Albaladejo, ens va relatar quin seria el principal objectiu del trimestre: hauríem de desenvolupar un nou projecte d'empresa en anglès. Amb l'ajut d'un especialista en empenedoria, Paul Kidd-Hewitt, que ens va donar idees i suport durant tot el desenvolupament del treball, vam iniciar aquest recorregut que finalitzà al desembre amb la presentació del nostre projecte.

En un principi, estàvem tots molt emocionats i intrigats a saber com duríem a terme aquesta nova tasca. El primer dia ens van fer expressar les nostres inquietuds i ambicions de futur als companys, i això ens va unir com a grup. Seguidament, ens vam agrupar segons les nostres preferències i afinitats per tal de crear els equips de la nostra futura empresa. El temps pas-

sava volant. Les classes eren molt dinàmiques, per la qual cosa, sense adonar-nos, ja teníem les nostres pròpies idees per començar a treballar: des d'una beguda energètica fins a una revista de moda, passant per un restaurant, una firma de rellotges, un servei de recollida d'infants i una agència de viatges.

Voltage, empresa dedicada a la producció de begudes energètiques que comptava amb una forta campanya publicitària, va desenvolupar tres envasos que contenien diferents extractes i components. *Swag* va crear un magazine sobre moda que encaixava perfectament amb el seu públic objectiu, adolescents barcelonins. *B-On Time*, restaurant localitzat a l'avinguda Diagonal de Barcelona, va crear una aplicació que permetia demanar amb antelació l'àpat dels clients, reduint d'aquesta manera en gran mesura el temps d'espera dels comensals. *Intech*, creadora de rellotges amb un dispositiu mòbil integrat, va dissenyar tres models que destacaven pel seu disseny i funcionalitat. *Pick me up*, servei de recollida per a nens, va crear un sistema mitjançant el qual uns professors nadius impartien classes lúdiques en anglès als infants després d'haverlos anat a buscar a l'escola. Per últim, *Your Trip*, empresa dedicada a l'organització de viatges, permetia als seus clients dissenyar el seu propi periple.

A mesura que les setmanes passaven, la nostra empresa s'anava definint: vam elaborar el posicionament, l'anàlisi econòmica i la de competència, el

màrqueting... Arribà llavors la gran sorpresa. Quan ja estàvem finalitzant el nostre treball, la Gemma ens va explicar que faríem una presentació de la nostra empresa a la Sala d'actes com

a cloenda del projecte. En aquest acte, però, no només estariem presents els participants, sinó que els nostres familiars i amics també hi estarien convidats. Aquesta notícia ens va impactar de gran manera i va fer que ens involucréssem encara més. Vam haver de preparar un powerpoint amb l'objectiu d'impactar i reclamar l'atenció dels presents a la nostra exposició;

vam haver d'assajar i preparar-nos per tal de decidir la nostra col·locació a l'escenari; vam haver d'aprendre a projectar la veu... I, finalment, el gran dia va arribar.

Ens situem dimecres 12 de desembre, dues hores abans de l'esperada presentació. Allà estàvem entre nerviosos i emocionats vestits amb americanes, corbates, camises, faldilles i mocassins, tot desitjant sortir a l'escenari i demostrar el nostre gran esforç i treball. Va arribar l'hora acordada. Darrere de

l'escenari, mentre el director Ricard Pol feia una inspiradora presentació, veiem com la gran sala estava plena, des de la primera fins l'última fila, amb les cares dels nostres familiars, amics, companys i professors.

Mica en mica els sis equips vam anar presentant el nostres projectes en anglès davant, entre altres, d'alguns membres de la Fundació Escola Emprenedors, que escoltaven amb interès les nostres idees que, val a dir, ells mateixos van qualificar d'originals. L'acte arribà a la seva fi. Tots compartíem la sensació d'alleujament, però també de tristesa, perquè aquesta tasca amb què tant ens havíem involucrat ja finalitzava. Amb molta emoció, vam pujar de nou tots a l'escenari, vam donar les gràcies per l'atenció i el suport rebuts durant el transcurs de l'activitat i vam saludar els nostres oients, moment en què ens vam fer la fotografia de grup que serà un record d'un projecte que mai no oblidarem.

Per acabar, només volem expressar la nostra gratitud per l'oportunitat que ens ha brindat l'Escola. Ha estat una immensa satisfacció el poder desenvolupar un projecte com aquest. L'únic que podem afegir és el desig que aquesta activitat es repeteixi durant els propers cursos.

Activitats

L'estiu a BetàniaPatmos

Marc Raventós, coordinador de les activitats extraescolars i d'estiu

L'esport, el joc, la interpretació, les manualitats, la música i la dansa són els eixos entorn als quals giren moltes de les activitats d'estiu que, tant a les nostres instal·lacions com en l'entorn natural del centre, l'Escola proposa a tots els alumnes d'entre 2 i 17 anys que vulguin passar un temps de vacances tot combinant la diversió amb l'educació.

Emocions

Les coses que recordem a la vida són aquelles que van lligades a una forta càrrega emocional. És per això que se'ns fa difícil recordar on hem deixat el mòbil fa dos minuts i, en canvi, és molt senzill recordar un primer petó fa molts anys. Així doncs, si volem transmetre coneixements, ja siguin lingüístics o de la matèria que sigui, cal connectar amb les emocions dels alumnes.

Dins de les activitats que ofereix l'Escola d'estiu, en trobem algunes on la càrrega emotiva és present en el dia a dia. A través d'un fil conductor, es procura cridar l'atenció sobre aquells fets que volem que recordin i que, per tant, aprenguin. La imaginació, la màgia, els personatges fantàstics són eines molt útils per fer evident l'única prova de l'aprenentatge, la memòria.

L'Escola d'estiu d'Infantil, les Colònies de l'Escola, All Enjoy Summer, entre altres, són activitats que giren sempre al voltant d'alguna història o fil conductor.

vitat pretenem crear espais en què els alumnes puguin experimentar la llengua anglesa en contextos diferents als de l'aula tot posant en pràctica els coneixements apresos durant l'any.

English

Els alumnes de l'Escola treballen la llengua anglesa extensament durant el curs acadèmic, èmfasi que té continuïtat durant les activitats d'estiu, on un ampli ventall d'elles la tenen com a llengua vehicular. Amb aquest tipus d'acti-

Esport

Una medicina que és gratuïta i que no es ven en farmàcies. Això és l'esport. La sensació de benestar que sentim després de practicar-lo té la seva explicació en una petita glàndula anomenada hipòfisi. Quan fem esport, aques-

ta glàndula allibera endorfines al cos, fet que desencadena sensacions com ara analgèsia, benestar i una disminució important de l'ansietat.

És per tot això que l'esport té una àmplia representació en les activitats d'estiu que oferta l'Escola. A més de treballar valors com el treball en equip, la superació, el respecte, la comunicació..., millorem l'estat anímic i l'autoestima dels alumnes.

Avorrir-se?

Ens avorrim quan l'entorn no canvia, quan les tasques es repeteixen, quan la monotonia s'apodera de l'ordre del dia. Tal com relata el físic Jorge Wagenswerg: «La boca necessita sali-

va, els pulmons aire, el cor sang i el cervell... què necessita el cervell per funcionar? El cervell necessita canvi. I resulta que quan el temps flueix buit de canvis llavors la situació té nom: es diu avorriment». Cal doncs estimular amb vivències noves als més curiosos de la família, els infants.

L'estiu arriba a BetàniaPatmos amb idees fresques i innovadores, amb ganes d'assolir un objectiu: que els nens i nenes visquin experiències inèdites, una injecció de motivació que banyi l'ambient estiuenc a l'Escola.

Setembre

L'estiu acostuma a ser llarg per als més joves de la casa i curt per als adults. Davant d'aquesta paradoxa, aquest any l'Escola ofereix quatre activitats que es perllongaran durant la primera setmana de setembre donant cobertura així a les necessitats familiars dels alumnes d'Educació Infantil i Primària.

Novetats

Aquest estiu hem ampliat el ventall amb tres activitats noves. Go Ride (summer Bike) proposa als alumnes practicar l'anglès mentre pedalen sobre una bicicleta de muntanya. Seguint la ruta de l'antic carrilet, aniran de Ripoll a Sant Feliu de Guíxols tot fent un videobloc mentre gaudeixen d'altres activitats culturals.

També oferim una activitat destinada al treball de les competències bàsiques a través dels deures d'estiu. Treball d'estiu pretén combinar el treball acadèmic amb altres activitats engrescadores, com ara l'esport o la piscina.

Donant continuïtat a l'activitat extraescolar de dansa, neix el Campus de creació i d'improvisació en dansa, una activitat en què es desenvolupa la imaginació i la creativitat d'aquest art escènic.

Activitats

Pentatló interclasses: un model de valors i d'autogestió

Jaume Feixas, cap del Departament d'Educació Física i Esports

Si fem un exercici de memòria, podríem considerar l'atletisme una disciplina tan antiga com l'ésser humà. En efecte, les pròpies necessitats de subsistència, la fam i la guerra van obligar els nostres avantpassats a ser cada vegada més destres i més hàbils a l'hora de córrer, de saltar i de llançar objectes. La motivació per realitzar aquestes activitats físiques que sovint els resultaven fatigoses era clara: estava en joc la pròpia subsistència de l'espècie humana.

Mil anys abans de Crist, però, els antics grecs van descobrir que era possible gaudir del plaer de l'activitat física i del joc per si mateix, raó per la qual van acordar la creació dels anomenats «jocs» on participaven els «atletes», una nova forma cultural i de relacions que des de bon principi va fonamentar-se en la competició (precisament l'origen de la paraula *atleta* cal buscar-la en un ètim grec que es podria traduir com a "competidor") i va disposar d'un mateix reglament per a tots aquells que desitjaven participar-hi. Després d'una evolució de milers d'anys, els objectius dels éssers humans havien passat de la mera subsistència a convertir la carrera, els salts i els llançaments en una experiència lúdica i noble que tenia com a finalitat última comprovar d'una forma justa i objectiva qui era l'individu que estava millor preparat, qui era, en definitiva, el millor competidor.

Fem un petit repàs de les diferents competicions que s'hi practicaven tot destacant aquelles que han arribat fins a nosaltres. En els jocs olímpics antics se celebraven diferents proves com ara l'estadi, que consistia a fer una volta (192 m) a la pista; els diaules, on els competidors havien de fer dos tombs a l'estadi; els dòlics, una cursa de fons d'entre 7 i 24 voltes; els hoplites, una cursa de 2 a 4 voltes a l'estadi, però, atenció, amb l'armadura i l'escut al damunt; i, finalment, el salt de longitud i el llançament de disc.

A mida que el temps passà, van sorgir nous tipus de competicions esportives, com el **pentatló antic**, una disciplina at-

lètica que incloïa diverses modalitats: l'*stadion* (una prova combinada de 3 estadis), la lluita, el salt de llargada, el llançament de javelina i el llançament de disc. Els pentatletes eren considerats els esportistes més hàbils i desitjats. A més, el seu entrenament sovint formava part del servei militar de l'època, donat que cada una de les cinc proves que composaven el pentatló era considerada d'utilitat per als soldats i, en conseqüència, també per a la guerra.

Un nou tipus de pentatló sorgí molts segles després, concretament l'any 1906 en els jocs olímpics moderns: el **pentatló a l'aire lliure** o **pentatló atlètic**. Clara commemoració del pentatló antic, fou una competició combinada de proves atlètiques a l'aire lliure que havia de portar a terme un mateix atleta, home, durant dos dies diferents. Les modalitats esportives que s'inclouïen foren la cursa de velocitat prolongada (una volta a l'estadi de 400 m), el salt de llargada (sense carrera), el llançament de disc, el llançament de javelina i la lluita grecoromana, proves que, després d'una edició d'absència, en els jocs d'Estocolm de 1912 van ser modernitzades per les següents: 200 m llisos, 1.500 m llisos, salt de llargada, llançament de javelina i llançament de disc. Actualment, però, aquest tipus de pentatló no s'hi practica. En tot cas, l'única variant d'aquesta prova combinada que hi podem trobar és el pentatló en pista coberta que, irònicament, pertany exclusivament a la categoria femenina.

El **pentatló modern** és una competició olímpica totalment diferent del pentatló atlètic. Format per cinc disciplines (tir, esgrima, natació 200 m, equitació i cros 3.000 m), fou inclòs per primera vegada en el programa olímpic en els jocs d'Estocolm de 1912 pel fundador del renovat moviment olímpic, el baró de Coubertin, qui el va adreçar exclusivament a atletes masculins (les dones hauran d'esperar a l'edició de 2000 per participar en aquesta prova), tot inspirant-se en l'atleta ideal dels jocs de l'antiguitat. En efecte, el pentatló modern

vol simular l'experiència d'un soldat de la cavalleria del segle XIX, que ha de dominar la tècnica de muntar a cavall, saber lluitar amb l'espasa i amb la pistola, saber nedar i, per últim, córrer per estar preparat per a qualsevol incidència que pugui presentar-se durant la batalla. Des de llavors, aquesta competició es desenvolupa bàsicament en països amb forta tradició militar. Sense anar més lluny, George Patton, famós general americà de la Segona Guerra Mundial, hi va participar i va quedar en una meritòria cinquena posició en el pentatló dels jocs d'Estocolm de l'any 1912. Les potències mundials en aquesta modalitat han estat tradicionalment Suècia, Alemanya, la Unió Soviètica, França, Itàlia i Gran Bretanya. En els darrers anys, però, Rússia i especialment Hongria han assumit un domini abassegador en aquesta disciplina.

Inspirat en totes aquestes modalitats i competicions, ara fa set anys va néixer el **pentatló interclasses**, un model de competició original i genuí, propi de l'Escola BetàniaPatmos, que se celebra el dia de la Festa de l'Escola, el primer dissabte de maig. Com ja hem fet notar, s'originà inspirat en els pentatlons clàssics, però, a diferència d'aquests, tots els alumnes, des de 3r EP fins a 2n d'ESO, no competeixen per assolir la glòria i l'èxit individual, sinó que tots els companys i companyes d'una mateixa classe formen un únic equip que s'organitza de forma autònoma per assolir la màxima quantitat de punts en cada una de les cinc proves programades. Així, dividit cada grup en cinc equips (cadascun d'ells pensats per superar una de les proves), lluiten amb l'objectiu de superar la resta de classes del seu curs en les cinc disciplines incloses en el pentatló, que són:

- **Futbol sala:** cada classe ha de formar un equip mixt de 5, com a mínim, a 10, com a màxim, jugadors i jugadores. D'una banda, els equips dels alumnes de 3r, 4t, 5è i 6è EP disputen tres partits de 15 minuts amb les altres tres classes del seu curs. Els

alumnes de 1r i 2n d'ESO, per la seva banda, juguen únicament dos partits envers les altres dues classes del seu curs. Aquest any els enfrontaments tenen lloc en la pista de gespa de l'entrada i en el pavelló de parquet entre les 9.00 i les 13.00 h.

- **Bàsquet:** cada classe ha de formar un equip mixt de 5, com a mínim, a 10, com a màxim, jugadors i jugadores que disputen tres partits de 15 minuts amb les altres classes del seu curs als camps de minibàsquet i de bàsquet de la pista blava; en el cas de l'ESO, es disputen únicament dos partits.
- **Minitennis:** cada classe ha de presentar una o dues parelles, preferentment mixtes. A Primària es juguen tres partits de 10 minuts en un únic format de tie-break i a l'ESO se'n juguen dos.
- **Relleus d'atletisme/cros:** cada classe ha de formar un equip mixt de 4 rellevistes, que han de completar una volta de 180 m al circuit de l'Escola i passar el testimoni al seu company o companya.
- **Relleus de natació:** cada classe ha de preparar un equip mixt de relleus amb quatre nedadors amb l'objectiu de fer el màxim nombre de piscines d'estil lliure en vuit minuts. A Primària estan permesos els relleus cada 25 m; a Secundària, cada 50 m.

El dos criteris bàsics per formar els equips són: la integració de tots els companys i companyes que així ho desitgin en algun dels cinc equips i la distribució més efectiva dels recursos humans disponibles. Per tant, per poder guanyar la copa han de saber organitzar-se, saber sacrificar-se, saber esforçar-se, saber liderar amb generositat i saber triar la millor distribució per a cada una de les cinc modalitats. I és que, més enllà de l'aparent finalitat lúdica i festiva, rere aquesta activitat esportiva s'amaga una finalitat formativa: es pretén (i els anys ens han demostrat que s'aconsegueix) que siguin els propis alumnes els que s'organitzin de forma autònoma i responsable, que siguin ells qui estudiïn i planifiquin la distribució estratègica més efectiva dels companys de la classe tenint en compte tant les seves habilitats i experiències esportives prèvies com les dels possibles adversaris. D'aquesta manera, el pentatló interclasses de BetàniaPatmos

representa, per un costat, una magnífica oportunitat d'autogestió i d'aprenentatge per als nostres alumnes i, per l'altre, la promoció d'un esperit col·lectiu i de cooperació que és el que li dona realment sentit a aquesta activitat multidisciplinària, integradora i festiva.

El pentatló interclasses de Betània-Patmos també ha sofert la seva pròpia evolució i esperem que ho continui fent cada any amb l'objectiu de fer-lo cada vegada més participatiu i més engrescador per als nostres alumnes. Entre els cursos 2005-2006 i 2011-2012 va ser una competició formada per quatre proves; de fet, i per ser justos, aquells anys la competició s'anomenava tetratló i les quatre proves eren: atletisme/cros, relleus de natació, futbol sala i bàsquet (amb equips mixtos ambdós últims). A partir del curs 2012-2013 i amb l'objectiu que puguem parlar d'una autèntica prova de pentatló per equips, s'ha decidit incorporar una nova modalitat de raqueta, el minitennis, en format de dobles i preferentment amb equips mixtos.

Per acabar, aprofitarem per fer una petita reflexió. És curiós observar com, en espais de pràctica esportiva similars on la intervenció directa dels adults es redueix considerablement, els alumnes, a partir ja dels vuit o nou anys, augmenten exponencialment el seu grau de responsabilitat i d'implicació, cosa que els ajuda a créixer com a persones i éssers socials autònoms. Aquest és un dels motius pels quals els entrenadors dels equips de la nostra Escola que participen en competicions escolars, a diferència de molts altres centres, generalment marquen i donen les directrius del joc als seus jugadors abans de començar els partits, durant els temps morts o, de forma especial, en el moment de la reflexió final i de cara a tenir-ho en compte en propers partits. En comptades ocasions es dona una instrucció cridant mentre el jugador es troba immers en ple joc, perquè és precisa-

ment en aquest moment on l'alumne ha de prendre de forma autònoma les seves pròpies decisions, tot i que puguin resultar equivocades. L'alumne no ha de tenir por de l'error; tots som conscients que és precisament dels propis errors d'on més hem après al llarg de la vida. Serà en el moment del *feedback*, de la reflexió al final del partit o en el següent entrenament que l'entrenador ajudarà a corregir aquelles decisions i aquells conceptes bàsics que han estat executats erròniament durant el transcurs de la competició, això sí, sempre en un ambient constructiu, de calma i sense nervis.

Força espectadors hem observat en més d'una ocasió com alguns pares i entrenadors, segurament motivats per un excés de zel o per simple desconeixement, acaben anant més enllà del que seria estrictament necessari a l'hora d'intervenir o d'interactuar en les diferents fases de l'activitat esportiva en què participa el seu fill. Hauriem de ser plenament conscients que la falta d'un espai per a l'error junt amb un excés d'exigència acaba generant frustració en els nens, que el que volen, essencialment, en primer lloc, és jugar i divertir-se i, en segon, posar a prova, envers altres companys, les capacitats físiques i els aprenentatges tècnics que a vegades tantes hores d'entrenament els hi ha costat adquirir. Aquesta estratègia d'observació en la distància, de confiança en l'entrenador i de no recriminació serà la que més ajudarà els nostres fills i filles en el seus processos d'aprenentatge i de formació. D'aquesta manera i no d'altra entre tots aconseguirem convertir l'esport escolar en una autèntica escola de líders, de bons ciutadans i de bones persones, que, segurament, al cap i a la fi, és el que devien pretendre els antics grecs quan varen tenir la genialitat d'inventar una cosa en principi tan poc útil i amb el temps tan transcendent com s'han demostrat els Jocs Olímpics.

Escola
BetàniaPatmos

Fundació Privada
Av. Mare de Déu de Llorda, 2-16 Barcelona 08034
Tel. 932 521 900 Fax 932 521 908
www.betania-patmos.org

